

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2005/14/EK

(2005. gada 11. maijs),

ar ko groza Padomes Direktīvas 72/166/EEK, 84/5/EEK, 88/357/EEK un 90/232/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/26/EK attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu lietošanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTA UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 47. panta 2. punkta pirmo un trešo teikumu, 55. pantu un 95. panta 1. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

(1) Civiltiesiskās atbildības apdrošināšana saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu lietošanu (mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšana) ir jo īpaši svarīga Eiropas pilsoņiem, vai tie būtu apdrošinājuma ņēmēji vai cietušie satiksmes negadījumā. Tas arī ir nozīmīgs jautājums apdrošināšanas sabiedrībām, jo tā ir svarīgs elements nedzīvības apdrošināšanas uzņēmējdarbībā Kopienā. Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšana ietekmē personu pārvietošanās brīvību un transportlīdzekļu brīvu apriti. Tādēļ galvenajam Kopienas darbības mērķim finanšu pakalpojumu jomā būtu jābūt vienotā mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgus stiprināšanai un konsolidēšanai.

(2) Ļoti nozīmīgs progress šajā virzienā ir panākts ar Padomes 1972. gada 24. aprīļa Direktīvu 72/166/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu un attiecībā uz kontroli saistībā ar pienākumu apdrošināt šādu atbildību ⁽⁴⁾, Padomes 1983. gada 30. decembra Otro direktīvu 84/5/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu ⁽⁵⁾, Padomes 1990. gada 14. maija Trešo direktīvu 90/232/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu ⁽⁶⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. maija Direktīvu 2000/26/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu lietošanas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu (Ceturta direktīva par mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu) ⁽⁷⁾.

(3) Kopienas mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas sistēmu ir nepieciešams atjaunināt un uzlabot. Šo nepieciešamību apstiprināja apspriedes ar nozari, patērētājiem un cietušu asociācijām.

(4) Lai izvairītos no Direktīvas 72/166/EEK noteikumu iespējamās nepareizas interpretācijas un lai atvieglotu apdrošināšanas seguma iegūšanu transportlīdzekļiem ar pagaidu numura zīmēm, teritorijas, kur transportlīdzeklis parasti atrodas, definīcijai būtu jāatsaucas uz tās valsts teritoriju, kuras numura zīme ir transportlīdzeklim, neatkarīgi no tā, vai šī numura zīme ir pastāvīga vai pagaidu zīme.

(5) Saskaņā ar Direktīvu 72/166/EEK tiek uzskatīts, ka transportlīdzekļi, kuriem ir viltotas vai nelikumīgas numura zīmes, parasti atrodas tās dalībvalsts teritorijā, kura izdevusi sākotnējās numura zīmes. Šis noteikums bieži vien nozīmē to, ka valsts apdrošinātāju apvienībām ir pienākums nodarboties ar tādu negadījumu ekonomiskām

⁽¹⁾ OV C 227 E, 24.9.2002., 387. lpp.

⁽²⁾ OV C 95, 23.4.2003., 45. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2003. gada 22. oktobra Atzinums (OV C 82 E, 1.4.2004., 297. lpp.), Padomes 2004. gada 26. aprīļa Kopējā nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Eiropas Parlamenta 2005. gada 12. janvāra Nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Padomes 2005. gada 18. aprīļa Lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 103, 2.5.1972., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 84/5/EEK (OV L 8, 11.1.1984., 17. lpp.).

⁽⁵⁾ OV L 8, 11.1.1984., 17. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 90/232/EEK (OV L 129, 19.5.1990., 33. lpp.).

⁽⁶⁾ OV L 129, 19.5.1990., 33. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 181, 20.7.2000., 65. lpp.

sekām, kuri nemaz nav saistīti ar dalībvalsti, kurā tās ir reģistrētas. Nemainot vispārējo kritēriju, saskaņā ar kuru numura zīme nosaka teritoriju, kurā transportlīdzeklis parasti atrodas, būtu jāparedz īpašais noteikums gadījumiem, kad negadījumu izraisa transportlīdzeklis bez numura zīmes vai kad tā numura zīme neatbilst vai vairs neatbilst attiecīgajam transportlīdzeklim. Šādos gadījumos un vienīgi prasījumu nokārtošanas nolūkā teritorijai, kurā transportlīdzeklis parasti atrodas, būtu jābūt teritorijai, kurā noticis negadījums.

(6) Lai atvieglotu Direktīvā 72/166/EEK lietotā termina "pārbaudes izlases kārtā" interpretāciju un piemērošanu, būtu jāprecizē attiecīgais noteikums. Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas sistemātisku pārbaūžu aizliegumu vajadzētu piemērot transportlīdzekļiem, kas parasti atrodas citas dalībvalsts teritorijā, kā arī transportlīdzekļiem, kas parasti atrodas trešās valsts teritorijā, taču iebrauc no citas dalībvalsts teritorijas. Ir atļautas tikai nesistemātiskas pārbaudes, kuras nav diskriminējošas un kuras veic kā daļu no kontroles, kuras vienīgais mērķis nav pārbaudīt apdrošināšanu.

(7) Saskaņā ar Direktīvas 72/166/EEK 4. panta a) apakšpunktu dalībvalstis drīkst atkāpties no vispārējā pienākuma, neatiecinot obligātu apdrošināšanu uz transportlīdzekļiem, kas pieder noteiktām fiziskām vai juridiskām personām, kas var būt publiskās vai privātās. Gadījumos, kad negadījumu izraisa šādi transportlīdzekļi, dalībvalstij, kas izdara minēto atkāpi, ir jānozīmē iestāde vai struktūra, kas kompensē zaudējumus cietušajiem negadījumos, kas izraisīti citā dalībvalstī. Lai nodrošinātu to, ka atbilstīgi kompensē zaudējumus ne tikai cietušajiem negadījumos, kurus izraisījuši šādi transportlīdzekļi ārzemēs, bet arī cietušajiem negadījumos, kas notikuši tajā pašā dalībvalstī, kurā transportlīdzeklis parasti atrodas, neatkarīgi no tā, vai viņi dzīvo šīs valsts teritorijā, minētais pants būtu jāgroza. Turklāt dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka to personu sarakstu, kuras ir atbrīvotas no obligātās apdrošināšanas, un to iestāžu un struktūru sarakstu, kuras ir atbildīgas par kompensāciju izmaksu cietušajiem negadījumos, kurus izraisījuši šādi transportlīdzekļi, dara zināmu Komisijai publicēšanai.

(8) Saskaņā ar Direktīvas 72/166/EEK 4. panta b) apakšpunktu dalībvalstīm drīkst atkāpties no vispārējā pienākuma, neatiecinot obligāto apdrošināšanu uz dažu veidu transportlīdzekļiem vai konkrētiem transportlīdzekļiem ar speciālu zīmi. Šādā gadījumā citas dalībvalstis drīkst pieprasīt, lai

personai, kas iebrauc to teritorijā, būtu derīga zaļā karte vai pie robežas noslēgts apdrošināšanas līgums, lai nodrošinātu kompensāciju cietušajiem negadījumā, kuru varētu izraisīt šādi transportlīdzekļi to teritorijā. Taču, tā kā robežu kontroles likvidēšanas dēļ Kopienā nav iespējams nodrošināt to, ka transportlīdzekļi, kas šķērso robežu, ir apdrošināti, kompensāciju cietušajiem ārzemēs izraisītos negadījumos vairs nav iespējams garantēt. Turklāt būtu arī jānodrošina, ka atbilstīgu kompensāciju piešķir ne tikai cietušajiem šādu transportlīdzekļu izraisītos negadījumos ārzemēs, bet arī pašā dalībvalstī, kurā transportlīdzeklis parasti atrodas. Šim nolūkam dalībvalstīm būtu jāattiecas pret cietušajiem šādu transportlīdzekļu izraisītos negadījumos tāpat kā pret cietušajiem negadījumos, kurus izraisījuši neapdrošināti transportlīdzekļi. Kā paredzēts Direktīvā 84/5/EEK, kompensāciju cietušajiem negadījumos, kurus izraisījuši neapdrošināti transportlīdzekļi, izmaksā par kompensāciju atbildīgā iestāde tajā valstī, kurā noticis negadījums. Gadījumā, ja kompensāciju izmaksā cietušajiem tādu transportlīdzekļu izraisītos negadījumos, uz kuriem attiecas atkāpe, par kompensāciju atbildīgajai iestādei būtu jābūt prasījuma tiesībām pret iestādi tajā dalībvalstī, kurā transportlīdzeklis parasti atrodas. Piecus gadus pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas, ņemot vērā pieredzi saistībā ar minētās atkāpes īstenošanu un piemērošanu, Komisijai vajadzības gadījumā būtu jāiesniedz priekšlikumi tās nomainīšanai vai atcelšanai. Būtu jāsvīturo arī attiecīgais noteikums Direktīvā 2000/26/EK.

(9) Lai precizētu mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas direktīvu piemērošanas jomu atbilstīgi Līguma 299. pantam, Direktīvas 72/166/EEK 6. pantā un 7. panta 1. punktā būtu jāsvīturo atsauce uz dalībvalstu teritoriju ārpus Eiropas.

(10) Dalībvalstu saistībām garantēt apdrošināšanas segumu vismaz attiecībā uz noteiktām minimālajām summām ir liela nozīme cietušo aizsardzības nodrošināšanā. Direktīvā 84/5/EEK noteiktās minimālās summas ne tikai būtu jākorģē, ņemot vērā inflāciju, bet arī reāli jāpalielina, lai uzlabotu cietušo aizsardzību. Minimālās apdrošināšanas seguma summas par miesas bojājumiem būtu jāapbrēķina tā, lai sniegtu pilnīgu un taisnīgu kompensāciju tiem cietušajiem, kas guvuši ļoti smagus miesas bojājumus, vienlaikus ņemot vērā tādu nelaiemes gadījumu nelielo skaitu, kuros iesaistīti vairāki cietušie, un tādu nelaiemes gadījumu nelielo skaitu, kuros vairāki cietušie gūst ļoti smagus miesas bojājumus viena un tā paša nelaiemes gadījuma gaitā. EUR 1 000 000 par cietušo vai EUR 5 000 000 par prasījumu, neatkarīgi no cietušo skaita, ir pietiekama un pamatota minimālā apdrošināšanas seguma summa. Lai veicinātu šo minimālo summu ieviešanu, no šīs direktīvas īstenošanas dienas būtu jānosaka piecu gadu pārejas laiks. Dalībvalstīm trīsdesmit mēnešu laikā no īstenošanas dienas šīs summas būtu jāpalielina vismaz par pusi no attiecīgajiem līmeņiem.

- (11) Lai nodrošinātu to, ka minimālās apdrošināšanas seguma summas ar laiku nesārūk, būtu jāievieš klauzula par periodisku pārskatīšanu, kā kritēriju izmantojot Eiropas patēriņa cenu indeksu (EPCI), kuru publicē Statistikas birojs, kā noteikts Padomes 1995. gada 23. oktobra Regulā (EK) Nr. 2494/95 par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem ⁽¹⁾. Ir nepieciešams noteikt šādas pārskatīšanas procedūras noteikumus.
- (12) Direktīva 84/5/EEK, kas ļauj dalībvalstīm krāpšanas novēršanas nolūkā ierobežot vai nepieļaut par kompensāciju atbildīgajai iestādei veikt maksājumus, ja kaitējumu īpašumam nodara neidentificēts transportlīdzeklis, dažos gadījumos var aizkavēt likumīgu kompensāciju, kas pienākas cietušajiem. Iespēju ierobežot vai nepieļaut kompensācijas izmaksu, pamatojoties uz to, ka transportlīdzeklis nav identificēts, nevajadzētu piemērot, ja iestāde ir izmaksājusi kompensāciju par nozīmīgajiem miesas bojājumiem jebkurai cietušajam, kas cietis tajā pašā negadījumā, kurā radīts kaitējums īpašumam. Dalībvalstis var paredzēt nekompensējamu daļu, kas nepārsniedz minētajā direktīvā noteikto robežvērtību un par kuru var būt atbildīgs īpašuma kaitējuma cietušais. Nosacījumi, saskaņā ar kuriem miesas bojājumus uzskata par nozīmīgajiem, būtu jānosaka ar tās dalībvalsts tiesību aktiem vai administratīvām normām, kurā notika negadījums. Paredzot šos nosacījumus, dalībvalsts var ņemt vērā cita starpā to, vai saistībā ar miesas bojājumu bija nepieciešama uzturēšanās medicīnas iestādē.
- (13) Šobrīd Direktīvā 84/5/EEK dalībvalstīm ir paredzēta iespēja, nepārsniedzot konkrētu robežvērtību, atļaut noteikt nekompensējamu daļu, par kuru atbildīgs būtu cietušais, ja kaitējumu īpašumam nodarījis neapdrošināts transportlīdzeklis. Šī iespēja nepamatoti samazina cietušo aizsardzības līmeni un rada diskrimināciju attiecībā uz citos negadījumos cietušajiem. Tādēļ tas turpmāk vairs nebūtu jāpieļauj.
- (14) Padomes 1988. gada 22. jūnija Otrā direktīva 88/357/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, un par noteikumiem pakalpojumu sniegšanas brīvības efektīvākai izmantošanai ⁽²⁾, būtu jāgroza, lai ļautu apdrošināšanas sabiedrību filiālēm būt pārstāvjiem saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas darbību, kā tas jau ir saistībā ar citiem apdrošināšanas pakalpojumiem.
- (15) Jebkura pasažiera, kas atrodas transportlīdzeklī, iekļaušana apdrošināšanas segumā ir liels spēkā esošo tiesību aktu sasniegums. Šis mērķis būtu apdraudēts, ja atbilstīgi valsts tiesību aktiem vai noteikumiem, kas iekļauti apdrošināšanas līgumā, apdrošināšanas segums neattiektos uz pasažieriem, ja viņi būtu zinājuši vai viņiem būtu vajadzējis zināt, ka transportlīdzekļa vadītājs negadījuma brīdī ir bijis alkohola vai citas apreibinošas vielas reibumā. Parasti pasažieris nevar pareizi noteikt vadītāja reibuma pakāpi. Mērķi atturēt cilvēkus vadīt transportlīdzekli apreibinošu vielu reibuma stāvoklī nevar panākt, samazinot apdrošināšanas segumu tiem pasažieriem, kas ir transportlīdzekļa negadījuma cietušie. Tas, ka uz šiem pasažieriem attiecas transportlīdzekļa obligātā apdrošināšana, neierobežo lēmumus par viņu atbildību, kas tiem, iespējams, būtu jāuzņemas atbilstīgi spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem, vai par kompensācijas lielumu par zaudējumiem konkrētā negadījumā.
- (16) Miesas bojājumi un kaitējums īpašumam, ko cieš gājēji, riteņbraucēji un citi ceļu satiksmes dalībnieki, kas neizmanto mehāniskos transportlīdzekļus un parasti visbiežāk cieš negadījumos, būtu jāsedz ar negadījumā iesaistītā transportlīdzekļa obligāto apdrošināšanu, ja viņiem pienākas kompensācija atbilstīgi valsts civiltiesību aktiem. Šis noteikums neierobežo lēmumus par civiltiesisko atbildību vai kompensācijas lielumu par zaudējumiem konkrētā negadījumā atbilstīgi valsts tiesību aktiem.
- (17) Dažas apdrošināšanas sabiedrības iekļauj apdrošināšanas polisē noteikumus, kas nosaka, ka līgumu atceļ, ja transportlīdzeklis atrodas ārpus tās dalībvalsts, kurā tas reģistrēts, ilgāk par noteiktu laikposmu. Šāda prakse ir pretrunā Direktīvā 90/232/EEK noteiktajiem principiem, saskaņā ar kuriem obligātajai mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanai, ņemot par pamatu vienreizēju prēmiju, būtu jāattiecas uz visu Kopienas teritoriju. Tādēļ būtu jāprecizē, ka apdrošināšanas segums ir derīgs visā līguma darbības laikā neatkarīgi no tā, vai transportlīdzeklis atrodas citā dalībvalstī kādu noteiktu laikposmu, neskarot dalībvalstu tiesību aktos noteiktās saistības attiecībā uz transportlīdzekļu reģistrāciju.
- (18) Būtu jāveic pasākumi, lai atvieglotu apdrošināšanas seguma saņemšanu par transportlīdzekļiem, kas ievesti no vienas dalībvalsts otrā, pat ja transportlīdzeklis vēl nav reģistrēts galamērķa dalībvalstī. Būtu jāparedz iespēja piemērot pagaidu izņēmumu no vispārējā noteikuma, kas nosaka riska dalībvalsti. Trīsdesmit dienas pēc dienas, kurā transportlīdzeklis pircējam piegādāts, darīts pieejams vai nosūtīts, galamērķa dalībvalsts būtu jāuzskata par riska dalībvalsti.

⁽¹⁾ OV L 257, 27.10.1995., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003, 1. lpp.).

⁽²⁾ OV L 172, 4.7.1988, 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2000/26/EK.

- (19) Personai, kas vēlas noslēgt jaunu mehāniskā transportlīdzekļa apdrošināšanas līgumu ar citu apdrošinātāju, būtu jānodrošina pamatot informāciju par negadījumiem un prasījumiem saskaņā ar veco līgumu. Apdrošinājumaņēmējam būtu jābūt tiesībām jebkurā laikā pieprasīt ziņojumu par prasījumiem vai par to neesamību saistībā ar vienu vai vairākiem transportlīdzekļiem, uz kuriem attiecas apdrošināšanas līgums, vismaz pēdējo piecu gadu laikposmā, uz ko attiecas līgums. Apdrošināšanas sabiedrībai vai jebkurai struktūrai, ko dalībvalsts nozīmējusi obligātās apdrošināšanas sniegšanai vai šādu apstiprinājumu sagādei, šāds ziņojums būtu jāiesniedz apdrošinājumaņēmējam piecpadsmit dienu laikā pēc pieprasījuma iesniegšanas.
- (20) Lai nodrošinātu mehānisko transportlīdzekļu negadījumos cietušo pienācīgu aizsardzību, dalībvalstīm būtu jāaizliedz apdrošināšanas sabiedrībām atsaukties uz nekompensējamu daļu pret cietušo personu.
- (21) Tiesības atsaukties uz apdrošināšanas līgumu un izvirzīt tiešu prasību pret apdrošināšanas sabiedrību ir ļoti nozīmīgs faktors jebkura transportlīdzekļa negadījuma cietušo aizsardzībai. Direktīvā 2000/26/EK jau ir noteikts, ka cietušajiem negadījumos, kas notiek dalībvalstī, kura nav cietušās personas dzīvesvieta, un ko izraisa to transportlīdzekļu lietošana, kuri ir apdrošināti un parasti atrodas dalībvalstī, ir tiesības izvirzīt tiešu prasību pret apdrošināšanas sabiedrību, kas sedz atbildīgās personas civiltiesisko atbildību. Lai veicinātu efektīvu un ātru prasījumu nokārtošanu un lai pēc iespējas izvairītos no dārgiem juridiskiem procesiem, šīs tiesības būtu jāpiešķir jebkuru mehānisko transportlīdzekļu negadījumu cietušajiem.
- (22) Lai pastiprinātu jebkuru mehāniskā transportlīdzekļa negadījumā cietušo aizsardzību, Direktīvā 2000/26/EK paredzētā "pamatota piedāvājuma" procedūra būtu jāpiemēro visiem mehānisko transportlīdzekļu negadījumiem. Tā pati procedūra būtu jāpiemēro *mutatis mutandis* arī gadījumos, kad ar negadījumu saistītus prasījumus nokārto valsts apdrošinātāju apvienības, kas paredzētas Direktīvā 72/166/EEK.
- (23) Lai cietušajai personai atvieglotu kompensācijas saņemšanu, informācijas centriem, kas izveidoti atbilstīgi Direktīvai 2000/26/EK, nebūtu jāaprobežojas tikai ar tādas informācijas sniegšanu, kas attiecas uz šajā direktīvā noteiktajiem negadījumiem, bet tai būtu jāsniedz tāda paša veida informācija par jebkuru mehāniskā transportlīdzekļa negadījumu.
- (24) Saskaņā ar 11. panta 2. punktu, skatītu saistībā ar 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās⁽¹⁾, cietušās puses var ierosināt tiesvedību pret civiltiesiskās atbildības apdrošinātāju tajā dalībvalstī, kurā tām ir domicils.
- (25) Direktīva 2000/26/EK tika pieņemta pirms tika pieņemta Regula (EK) Nr. 44/2001, kas aizstāja 1968. gada 27. septembra Briseles Konvenciju par to pašu jautājumu vairākām dalībvalstīm, atsaucē minētajā direktīvā uz šo konvenciju būtu attiecīgi jāpielāgo.
- (26) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Padomes Direktīvas 72/166/EEK, 84/5/EEK, 88/357/EEK un 90/232/EEK, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/26/EK,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvas 72/166/EEK grozījumi

Direktīvu 72/166/EEK groza šādi:

- 1) direktīvas 1. panta 4. punktu groza šādi:
- a) pirmo ievilkumu aizstāj ar šādu ievilkumu:

— "tās valsts teritorija, kuras numura zīme ir transportlīdzeklim, neatkarīgi no tā, vai šī zīme ir pastāvīga vai pagaidu, vai;"

- b) iekļauj šādu ievilkumu:

— "gadījumos, ja transportlīdzeklim nav nekādas numura zīmes vai ja tam ir numura zīme, kas neatbilst vai vairs neatbilst transportlīdzeklim, un tas ir iesaistīts negadījumā tās valsts teritorijā, kurā negadījums noticis, prasījuma nokārtošanas nolūkā, kā paredzēts šīs direktīvas 2. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā vai 1. panta 4. punktā Padomes 1983. gada 30. decembra Otrajā direktīvā 84/5/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu (*)";

(*) OV L 8, 11.1.1984., 17. lpp.;

(1) OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2245/2004 (OV L 381, 28.12.2004., 10. lpp.)

2) direktīvas 2. panta 1. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“1. Dalībvalstis atturas veikt pārbaudes attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar transportlīdzekļiem, kas parasti atrodas citas dalībvalsts teritorijā, un transportlīdzekļiem, kuri parasti atrodas trešās valsts teritorijā, taču iebrauc to teritorijā no citas dalībvalsts teritorijas. Tomēr tās var veikt nesistemātiskas pārbaudes attiecībā uz apdrošināšanu ar nosacījumu, ka tās nav diskriminējošas un ka tās veic kā daļu no kontroles, kuras vienīgais mērķis nav pārbaudīt apdrošināšanu.”;

3) direktīvas 4. pantu groza šādi:

a) panta a) punkta otrajā daļā:

i) pirmo teikumu aizstāj ar šādu teikumu:

“Šī dalībvalsts veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek izmaksāta kompensācija par jebkādiem zaudējumiem vai miesas bojājumiem, kurus tās teritorijā un citu dalībvalstu teritorijā izraisījuši šo personu transportlīdzekļi.”;

ii) pēdējo teikumu aizstāj ar šādu teikumu:

“Tā dara zināmu Komisijai to personu sarakstu, kas ir atbrīvotas no obligātās apdrošināšanas, un to iestāžu un struktūru sarakstu, kuras ir atbildīgas par kompensāciju. Komisija šo sarakstu publicē.”;

b) panta b) punkta otro daļu aizstāj ar šādu tekstu:

“Šādā gadījumā dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz šā punkta pirmajā daļā minētajiem transportlīdzekļiem piemēro tādu pašu režīmu kā transportlīdzekļiem, kuriem 3. panta 1. punktā noteiktās apdrošināšanas saistības nav izpildītas. Tad par kompensāciju atbildīgajai iestādei dalībvalstī, kurā noticis negadījums, ir prasījuma tiesības pret garantijas fondu, kā paredzēts Direktīvas 84/5/EEK 1. panta 4. punktā, dalībvalstī, kurā parasti atrodas transportlīdzeklis.

Piecus gadus pēc tam, kad stājusies spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/14/EK, ar ko groza Padomes Direktīvas 72/166/EEK, 84/5/EEK, 88/357/EEK un 90/232/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/26/EK attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu lietošanu (*), dalībvalstis ziņo Komisijai par šā punkta īstenošanu un praktisko piemērošanu. Pēc šo ziņojumu apskates Komisija vajadzības gadījumā iesniedz priekšlikumus par šīs atkāpes nomaiņišanu vai atcelšanu.

(*) OV L 149, 11.6.2005., 14. lpp.”;

4) direktīvas 6. pantā un 7. panta 1. punktā vārdus “vai dalībvalsts teritorijā ārpus Eiropas” svītro.

2. pants

Direktīvas 84/5/EEK grozījumi

Direktīvas 84/5/EEK 1. pantu aizstāj ar šādu pantu:

“1. pants

1. Direktīvas 72/166/EEK 3. panta 1. punktā minētā apdrošināšana obligāti attiecas gan uz kaitējumu īpašumam, gan uz miesas bojājumiem.

2. Neskarot lielākas garantijas, ko var noteikt dalībvalstis, katra dalībvalsts pieprasa, lai šī apdrošināšana būtu obligāta vismaz attiecībā uz šādām summām:

a) ja nodarīti miesas bojājumi — minimālā apdrošināšanas seguma summa EUR 1 000 000 katram cietušajam vai EUR 5 000 000 par prasījumu neatkarīgi no cietušo skaita;

b) ja nodarīti zaudējumi īpašumam — EUR 1 000 000 par prasījumu neatkarīgi no cietušo skaita.

Ja nepieciešams, lai pielāgotu dalībvalstīs noteiktās minimālās seguma summas atbilstīgi šajā punktā noteiktajām, dalībvalstis var noteikt ne vairāk kā piecu gadu pārejas laikposmu, sākot no Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maijs Direktīvas 2005/14/EK, ar ko groza Padomes Direktīvas 72/166/EEK, 84/5/EEK, 88/357/EEK un 90/232/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/26/EK attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu lietošanu (*), īstenošanas dienas.

Dalībvalstis, kas nosaka šādu pārejas laikposmu, par to informē Komisiju un norāda pārejas laika garumu.

Dalībvalstis paaugstina garantijas vismaz par pusi no šajā punktā noteiktajiem līmeņiem 30 mēnešu laikā pēc Direktīvas 2005/14/EK īstenošanas dienas.

3. Ik pēc pieciem gadiem pēc Direktīvas 2005/14/EK spēkā stāšanās dienas vai pēc jebkura 2. punktā minētā pārejas laikposma beigām minētajā punktā norādītās summas pārskata atbilstīgi Eiropas patēriņa cenu indeksam (EPCI), kā noteikts Padomes 1995. gada 23. oktobra Regulā (EK) Nr. 2494/95 par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem (**).

Summas pielāgo automātiski. Šīs summas palielina ar procentu izmaiņu, ko uzrāda EPCI attiecīgajā laikposmā, tas ir, piecus gadus tieši pirms pārskata, un tās noapaļo līdz EUR 10 000.

Komisija ziņo pielāgotās summas Eiropas Parlamentam un Padomei un nodrošina, ka tās tiek publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. Katra dalībvalsts izveido vai pilnvaro iestādi, kas sniegtu kompensāciju vismaz obligātās apdrošināšanas līmenī par kaitējumu īpašumam vai miesas bojājumiem negadījumos, kurus izraisījuši neidentificēti transportlīdzekļi vai transportlīdzekļi, kam nav nokārtota 1. punktā paredzētā apdrošināšana.

Pirmā daļa neskar dalībvalstu tiesības ņemt vērā iestādes maksātas kompensācijas kā papildu vai cita veida kompensācijas un tiesības izstrādāt noteikumus, lai kārtotu atlīdzības prasījumu starp iestādi un personu vai personām, kas atbild par negadījumu, un citiem apdrošinātājiem vai sociālā nodrošinājuma iestādēm, kuras pieprasa atlīdzināt cietušajam par to pašu negadījumu. Tomēr dalībvalstis nevar atļaut iestādei izvirzīt nosacījumu kompensācijas izmaksai, saskaņā ar kuru cietušajai personai jāpierāda, ka atbildīgā persona nespēj vai atsakās maksāt.

5. Cietušais katrā ziņā var griezties tieši iestādē, kam, pamatojoties uz informāciju, kuru pēc tās lūguma sniedz cietušais, jādod pamatota atbilde par jebkādas kompensācijas izmaksu.

Tomēr dalībvalstis var noteikt, ka minētajai iestādei nav jāmaksā kompensācija personām, kas brīvprātīgi ienākuši transportlīdzeklī, kurš radījis kaitējumus vai miesas bojājumus, ja iestāde var pierādīt, ka personas ir zinājušas, ka tas nav apdrošināts.

6. Dalībvalstis var ierobežot minētās iestādes maksātu kompensāciju vai noteikt, ka tai nav jāmaksā kompensācija, ja īpašumam kaitējis neidentificēts transportlīdzeklis.

Tomēr, ja iestāde ir izmaksājusi kompensāciju par nozīmīgajiem miesas bojājumiem jebkuram cietušajam, kas cietis tajā pašā negadījumā, kurā kaitējumu īpašumam radījis neidentificēts transportlīdzeklis, dalībvalstis nevar liegt izmaksāt kompensāciju par kaitējumu īpašumam, pamatojoties uz to, ka transportlīdzeklis nav identificēts. Taču dalībvalstis var paredzēt nekompensējamu daļu, kas nepārsniedz EUR 500 un par kuru šāda īpašuma kaitējuma cietušais ir atbildīgs.

Nosacījumi, saskaņā ar kuriem miesas bojājumus uzskata par nozīmīgajiem, paredz saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem vai administratīvām normām, kurā notiek negadījums. Šajā sakarā dalībvalsts var ņemt vērā cita starpā to, vai saistībā ar miesas bojājumu bija nepieciešama uzturēšanās medicīnas iestādē.

7. Katra dalībvalsts piemēro savus normatīvos un administratīvos aktus attiecībā uz iestādes maksātu kompensāciju, neskarot nevienu citu praksi, kas ir labvēlīgāka cietušajam.

(*) OV L 149, 11.6.2005., 14. lpp.

(**) OV L 257, 27.10.1995., 1. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003, 1. lpp.).”

3. pants

Direktīvas 88/357/EEK grozījums

Svītro Direktīvas 88/357/EEK 12.a panta 4. punkta ceturtnās daļas otro teikumu.

4. pants

Direktīvas 90/232/EEK grozījumi

Direktīvu 90/232/EEK groza šādi:

1) direktīvas 1. pantā starp pirmo un otro daļu iekļauj šādu daļu:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka jebkuri tiesību aktu noteikumi vai apdrošināšanas polises līguma klauzulas, saskaņā ar kurām apdrošināšanas segums neattiecas uz pasažieriem, ja viņš zināja vai viņam būtu vajadzējis zināt, ka transportlīdzekļa vadītājs negadījuma brīdī bijis alkohola vai citas apreibinošas vielas reibumā, tiktu uzskatītas par spēkā neesošām attiecībā uz šāda pasažiera prasījumiem.”;

2) iekļauj šādu pantu:

“1.a pants

Direktīvas 72/166/EEK 3. panta 1. punktā minētā apdrošināšana attiecas uz miesas bojājumiem un kaitējumu īpašumam, ko cieš gājēji, riteņbraucēji un citi ceļu satiksmes dalībnieki, kas neizmanto mehāniskos transportlīdzekļus un kuriem saskaņā ar valsts civiltiesību aktiem ir tiesības uz kompensāciju sakarā ar negadījumiem, kuros iesaistīts transportlīdzeklis. Šis pants neskar civiltiesisko atbildību vai zaudējumu summu.”;

3) direktīvas 2. panta pirmo ievilkumu aizstāj ar šādu ievilkumu:

“— balstoties uz vienreizēju prēmiju, visā līguma darbības laikā attiecas uz visu Kopienas teritoriju, tostarp jebkurā laikposmā līguma darbības laikā, kad transportlīdzeklis atrodas citās dalībvalstīs; un”;

4) iekļauj šādus pantus:

“4.a pants

1. Atkāpjoties no Direktīvas 88/357/EEK (*) 2. panta d) punkta otrā ievilkuma, ja transportlīdzekli nosūta no vienas dalībvalsts uz otru, tad par riska dalībvalsti uzskata galamērķa dalībvalsti trīsdesmit dienas uzreiz pēc dienas, kurā pircējs ir akceptējis piegādi, pat ja transportlīdzeklis nav oficiāli reģistrēts galamērķa dalībvalstī.

2. Gadījumā, ja transportlīdzeklis ir iesaistīts negadījumā šā panta 1. punktā minētā laikposmā, būdams neapdrošināts, Direktīvas 84/5/EEK 1. panta 4. punktā minētā iestāde galamērķa dalībvalstī ir atbildīga par minētās direktīvas 1. pantā paredzēto kompensāciju.

4.b pants

Dalībvalstis nodrošina, ka apdrošinājumaņēmējam ir tiesības jebkurā laikā pieprasīt ziņojumu par prasījumiem saistībā ar trešās puses atbildību attiecībā uz vienu vai vairākiem transportlīdzekļiem, uz kuriem attiecas apdrošināšanas līgums vismaz pēdējo piecu gadu laikā, uz ko attiecas līgums, vai arī ziņojumu, ka šādu prasījumu nebija. Apdrošināšanas sabiedrība vai struktūra, ko var nozīmēt dalībvalsts obligātās apdrošināšanas vai šādu ziņojumu sniegšanai, šādu ziņojumu sniedz apdrošinājumaņēmējam vēlākais piecpadsmit dienas pēc pieprasījuma iesniegšanas.

4.c pants

Apdrošināšanas sabiedrības nevar atsaukties uz nekompensējamu daļu pret negadījumā cietušo personu, ciktāl tas attiecas uz Direktīvā 72/166/EEK 3. panta 1. punktā minēto apdrošināšanu.

4.d pants

Dalībvalstis nodrošina, ka pusēm, kas cietušas Direktīvas 72/166/EEK 3. panta 1. punktā minētā apdrošināta transportlīdzekļa radītā negadījumā, ir tiesības izvirzīt tiešu prasību pret apdrošināšanas sabiedrību, kas sedz atbildīgās personas civiltiesisko atbildību.

4.e pants

Dalībvalstis ievieš Direktīvas 2000/26/EK (**) 4. panta 6. punktā paredzēto procedūru to prasījumu nokārtošanai, kas radušies no jebkura Direktīvas 72/166/EEK 3. panta 1. punktā minētā apdrošināta transportlīdzekļa radītā negadījuma.

Negadījumiem, kuru attiecīgos prasījumus var nokārtot saskaņā ar Direktīvas 72/166/EEK 2. panta 2. punktā paredzēto valstu apdrošinātāju apvienību sistēmu, dalībvalstis ievieš to pašu procedūru, kas paredzēta Direktīvas 2000/26/EK 4. panta 6. punktā. Šīs procedūras piemērošanas nolūkā jebkuru atsauci uz apdrošināšanas sabiedrību uzskata par atsauci uz Direktīvas 72/166/EEK 1. panta 3. punktā minētajām valstu apdrošinātāju apvienībām.

(*) Padomes 1988. gada 22. jūnija Otrā direktīva 88/357/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, un par noteikumiem pakalpojumu sniegšanas brīvības efektīvākai izmantošanai (OV L 172, 4.7.1988, 1. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2000/26/EK (OV L 181, 20.7.2000, 65. lpp.).

(**) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. maija Direktīva 2000/26/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu lietošanas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu (Ceturtnā transportlīdzekļu apdrošināšanas direktīva) (OV L 181, 20.7.2000, 65. lpp.);

5) direktīvas 5. panta 1. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka, neskarot viņu pienākumus saistībā ar Direktīvu 2000/26/EK, informācijas centri, kas izveidoti vai apstiprināti saskaņā ar minētās direktīvas 5. pantu, sniedz minētajā pantā noteikto informāciju jebkurai pusei, kas iesaistīta jebkurā Direktīvas 72/166/EEK 3. panta 1. punktā minētā apdrošināta transportlīdzekļa radītā negadījumā.”

*5. pants***Direktīvas 2000/26/EK grozījumi**

Direktīvu 2000/26/EK groza šādi:

1) iekļauj šādu 16.a) apsvērumu:

“16.a) saskaņā ar 11. panta 2. punktu, skatītu saistībā ar 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civiltiesiskās un komercietiskās (*), cietušās puses var sākt tiesvedību pret civiltiesiskās atbildības apdrošinātāju tajā dalībvalstī, kurā tām ir domicils;

(*) OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2245/2004 (OV L 381, 28.12.2004., 10. lpp.).”

2) direktīvas 4. panta 8. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“8. Atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvja norīkošana pati par sevi nav filiāles atvēršana 1. panta b) punkta nozīmē Direktīvā 92/49/EEK (*), un atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvi neuzskata par iestādi Direktīvas 88/357/EEK 2. panta c) punkta nozīmē vai

— iestādi, kas paredzēta 1968. gada 27. septembra Briseles Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās — ciktāl tas attiecas uz Dāniju,

— iestādi, kas paredzēta Regulā (EK) Nr. 44/2001 — ciktāl tas attiecas uz pārējām dalībvalstīm.

(*) OV C 27, 26.1.1998., 1. lpp. (konsolidētā versija).”;

3) 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā svīturo 2. punkta ii) daļu.

4) iekļauj šādu pantu:

“6.a pants

Centrālā iestāde

Dalībvalstis veic visus atbilstīgos pasākumus, lai atvieglotu cietušajiem, viņu apdrošinātājiem vai likumīgajiem pārstāvjiem savlaicīgu piekļūšanu pamatdatiem, kas nepieciešami prasījumu kārtošanai.

Šos pamatdatus, ja vajadzīgs, var iegūt elektroniskā veidā katras dalībvalsts centrālajā glabātavā, un tie ir pieejami attiecīgajā gadījumā iesaistītajām pusēm pēc to pieprasījuma.”

6. pants

Īstenošana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz 2007. gada 11. jūnijam. Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis paredz šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai.

Dalībvalstis nosaka, kā izdarāmas šādas atsauces.

2. Dalībvalstīs saskaņā ar Līgumu var palikt spēkā vai stāties spēkā noteikumi, kas cietušanai personai ir labvēlīgāki, nekā šīs direktīvas izpildei vajadzīgie noteikumi.

3. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

7. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā tās publicēšanas dienā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

8. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2005. gada 11. maijā

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*
J. P. BORRELL FONTELLES

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
N. SCHMIT